

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Románské období

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Marie Vintrová

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

Románská kultura se šířila přibližně v letech 900-1200 v západní a střední Evropě, zasáhla nejrozumnější oblasti života. Při procvičování se nejdříve zaměříme na různé názvy, slovní spojení a odborné termíny.

1) Proč se tento typ kultury nazývá „románská“?

protože vznikala na území bývalé římské říše (Roma – Řím)

2) Od čeho vznikly názvy obcí a měst:

Žďár nad Metují - od „žďářit“, tedy vypalovat osídlované území

Vyšší Brod - od „brodit se“, tedy přecházet vodní tok v místech, kde je málo vody

Vysoké Mýto - od „mýtit“, tedy kácet stromy, aby se uvolnilo místo pro osídlování

Řešetova Lhota - od „lhůty“, kterou dal panovník poddaným na dokončení osídlení

3) Vysvětlete co nejpřesněji historickou souvislost s těmito slovními obraty:

chová se jako nějaký feudál = jako šlechtic, kterému patří veškeré pozemky

začala kolonizace území = začalo osídlování, vznikaly první osady, vesnice

je křesťan = je pokřtěný, přijal Kristovo učení, věří v jednoho Boha

je pohan = není pokřtěný, případně vyznává víru v několik různých bohů

jeho talent zůstal ladem = nevyužitý podobně jako část půdy ve středověkém trojpolním systému

to je strašná robota = namáhavá, nedobrovolná práce

přece kvůli tomu nepůjdeme hned k rychtáři = představený obce soudil lehčí případy provinění

odebral si od něho desátek = jednu desetinu z výsledků jeho práce

to je ale mazanice = původně směs jílu, písku, plev, popř. vápna pro výmaz mezer mezi trámy

má rytířské chování = umí se způsobně chovat k ženám a není zbabělý

4) Které události souvisejí s těmito daty?

863 – příchod Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu

935 – zavraždění knížete Václava, později zvaného „svatý“

995 – vyvraždění Slavníkovců Přemyslovci

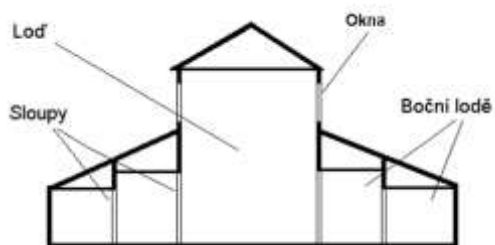
Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Marie Vintrová

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

5) K nejznámějším románským stavbám patří *šikmá věž v Pise*

6) Toto je schematický průřez *bazilikou*

7) Tento typ románské stavby se nazývá *rotunda*

Její boční přístavba se nazývá *apsida*.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Marie Vintrová

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

8) Bonusový úkol:

Přečtěte si pozorně ukázkou z dekretů knížete Břetislava (1039).

Vaše manželství, která až dosud měli jste jako v nevěstinci a společná mezi zvířaty, nechť napříště řídí se kanonickým řádem tak, aby manželka spokojila se jedním mužem a muž jednou ženou zákonitě před církví provdanou.(...) Kdyby manželka mužem anebo muž manželkou opovrhl a nesvár mezi nimi dospěl až k roztržce, nechci, aby ten z nich, který by se nechtěl vrátit do dřívějšího svazku zákonitě uzavřeného, (...) nechť je tato osoba jakákoli, budiž uvržen do vyhnanství do Uher (...)Kdyby panny, vdovy a cizoložnice byly usvědčeny, že ztratily stud a dobré jméno a porodily děti nemanželsky jest je postihnouti týmž nálezem. Neboť když mají svobodné rozhodování provdati se, proč páchají cizoložství a své plody uměle potracují, což je nejhorší hřích před Bohem?(...)Kdyby si žena stěžovala, že svým mužem není milována slušně, nýbrž že je uchopována neslušně, budiž mezi nimi uspořádán boží soud před církví, a kdo by byl shledán vinným, nechť zaplatí knížeti povinné pokuty (...)

Vysvětlete vlastními slovy jeho požadavky:

Kníže Břetislav poprvé definoval manželství jako svazek muže a ženy, který má trvat do konce života jednoho z nich. Ženy a dívky mají zachovávat slušnost a věrnost, aby nerodily nemanželské a nechtěné děti, jinak budou potrestány. Pokud by muž nejednal se ženou slušně, bude se tím zabývat církev.

Citace zdrojů:

NĚMEC, Václav. Dějepis.com: Historické dokumenty. [online]. [cit. 2012-11-05]. Dostupné z: <http://www.dejepis.com/index.php?page=200&pod=20>

Citace obrázků:

Obrázek úkolu číslo 5: [cit. 2012-11-01]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c4/%C5%A0ikm%C3%A1_ve%C5%BE_v_Pise.jpg/450px-%C5%A0ikm%C3%A1_ve%C5%BE_v_Pise.jpg

Obrázek úkolu číslo 6: [cit. 2012-11-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6c/BAZILIKA.png>

Obrázek úkolu číslo 7: [cit. 2012-11-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/10/Rotunda.jpg/450px-Rotunda.jpg>

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Marie Vintrová

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod